

A Nemzet és Biztonság nemzeti katonai stratégiával foglalkozó tematikus száma elé

A magyar kormány 2009-ben, a stratégiakészítés szempontjából nem túl szerencsés időpontban fogadta el a rendszerváltozás utáni Magyarország első magyar katonai stratégiáját. Szükségessége aligha volt megkérdőjelezhető (1989 óta nem volt az országnak ilyen jellegű dokumentuma), de az első Nemzeti Katonai Stratégia (NKS) mégis meglehetősen szerencsétlen időpontban (2008-ban) született meg, s bizonyos szempontból „túl későn”, más szempontból viszont „túl korán” került elfogadásra (2009. január 30.). Elég talán arra utalnunk, hogy a 2009-es katonai stratégia olyan hazai és nemzetközi dokumentumokra hivatkozik – így a 2004-es Nemzeti Biztonsági Stratégiára, a NATO 1999-es stratégiai koncepciójára, az Európai Unió 2003-as biztonsági stratégiájára –, amelyeknek az aktualitása és relevanciája már az NKS elfogadásának időpontjában is egyértelműen megkérdőjelezhető volt. Más támpont azonban még nem állt rendelkezésre.

Születésének időpontját tekintve jobban időzítettnek nevezhető a 2012-es magyar katonai stratégia, amely elődjénél aktuálisabb és relevánsabb nemzetközi stratégiai dokumentumokra támaszkodhatott. A 2012-es NKS elkészítését és elfogadását azonban nem a szövetségesek stratégiai szemléletében bekövetkezett változások indokolták elsősorban, hanem egyrészt az alaptörvényhez és az új nemzeti biztonsági stratégiához kötődő politikai és közjogi elvárások, másrészt a 2008-ban kirobbant gazdasági világválság. Más kérdés, hogy – objektíven szemlélve – a 2008 óta tartó pénzügyi-gazdasági világválság időszaka sem a legideálisabb időpont stratégiák kidolgozására, s az ilyen típusú válságokra óhatatlanul jellemző általános bizonytalanság hatása alól, főleg ami a stratégia célkitűzéseinek megvalósításhoz szükséges eszközök tervezését és megbízhatóságát illeti, a 2012-es stratégia sem tudta kivonni magát. Tény ugyanakkor, hogy 2009-hez képest 2012-ben egy jobban strukturált és áttekinthetőbb ágazati stratégia született meg, miként az is, hogy a 2010-ben hatalomra került magyar vezetés komoly elkötelezettséget mutat a magyar stratégiai dokumentumok és az ágazati stratégiák elkészítése terén.

A Nemzet és Biztonság mostani számában a magyar katonai stratégiával és a stratégiai kultúrával foglalkozó tanulmányokat és írásokat gyűjtöttünk össze és adunk közre. Ezek egy része a 2012-es magyar katonai stratégia helyét igyekszik meghatározni, összevetve részben a hasonló nemzetközi dokumentumokkal, részben a 2009-es magyar katonai stratégiával. Más részük azzal a biztonsági környezettel foglalkozik, amelyre a magyar katonai stratégia reflektál. Így külön tanulmány foglalkozik a 2008-as gazdasági válságnak a hazai és nemzetközi haderőreformokra és stratégiai tervezésre gyakorolt hatásával, a közép-kelet-európai térség biztonságpolitikai kilátásaival, a 2008. augusztusi grúz-orosz háború hatásával a térség stratégiai gondolkodására, illetve a *smart defence* (okos védelem) koncepcióval összefüggő magyar regionális lehetőségekkel.